

COMMISSION DE L'INTERIEUR,
DE LA SECURITE, DE LA
MIGRATION ET DES MATIERES
ADMINISTRATIVES

du

MERCREDI 22 JUNI 2022

Matin

COMMISSIE VOOR
BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN
BESTUURSZAKEN

van

WOENSDAG 22 JUNI 2022

Voormiddag

De behandeling van de vragen vangt aan om 10.12 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Ortwin Depoortere.

Le développement des questions commence à 10 h 12. La réunion est présidée par M. Ortwin Depoortere.

De **voorzitter**: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen nrs. 55028114C van de heer Francken en 55028555C van mevrouw Safai. De heer Francken laat zich verontschuldigen, maar zijn vraag werd al een keer uitgesteld en vervalt dus. Hetzelfde geldt voor zijn vragen nrs. 55028115C, 55028332C en 55028334C. Ook mevrouw Matz laat zich verontschuldigen.

01 **Vraag van Tomas Roggeman aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De sancties tegen landen die hun onderdanen niet terugnemen" (55028509C)**

01 **Question de Tomas Roggeman à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "Les sanctions à l'encontre des pays qui refusent de réadmettre leurs ressortissants" (55028509C)**

01.01 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, recent verklaarde u dat Europa strenger moet kunnen optreden als landen eigen onderdanen niet terug willen nemen. Daarmee ga ik op zich akkoord. U wilt hieraan ook strengere visum- en handelssancties koppelen. Toch zien we echter in de cijfers dat zowel de gedwongen als vrijwillige terugkeer naar onder andere Maghreblanden historisch laag is. Wij hebben daarover reeds vaak gedebatteerd. U zegt dat wij daartegen moeten optreden. Dat is prima, maar graag had ik een beetje duidelijkheid daarover gekregen.

Welke sancties acht u aangewezen tegen welke landen?

U verklaarde eerder bilaterale gesprekken te hebben gehad met vertegenwoordigers van derde landen omtrent het terugnemen van hun onderdanen die niet op ons grondgebied mogen verblijven. Over welke landen gaat het? Graag kreeg ik verduidelijking daarover.

Werd uw keuze om landen te zullen sanctioneren indien zij hun onderdanen niet willen terugnemen reeds besproken in de federale regering? Wat was daar het standpunt? Is er draagvlak om dit uit te voeren?

01.02 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Roggeman, ik vind inderdaad dat Europa zijn volle gewicht in de schaal moet durven leggen wanneer derde landen hun verplichtingen onder internationaal recht om eigen onderdanen terug te nemen op systematische wijze met de voeten treden. Ook andere schendingen van internationale verplichtingen kunnen we niet laten passeren. De Europese leiders hebben dat trouwens reeds beslist in de conclusies van de Europese Raad van december, waarin staat dat de Europese Raad, de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger, samen met de lidstaten, oproepen om spoedig actie te ondernemen om daadwerkelijke terugkeer vanuit de EU naar de landen van herkomst te waarborgen door al het relevante beleid en alle relevante instrumenten en hulpmiddelen van de EU in te zetten als hefboom bij terugkeer, "waaronder ook handel, visa en ontwikkelingssamenwerking." Daarmee citeer ik uit de conclusies van de Europese Raad.

Visasancties kunnen een goed middel zijn om terugkeersamenwerking te verbeteren, mits enkele voorwaarden. Momenteel loopt er een procedure, beschreven in artikel 25a van de visumcode, op basis van

een vergelijkend rapport tussen lidstaten. Zoals al een paar keer is gezegd, werd die vorig jaar voor het eerst gebruikt, meer bepaald tegen Gambia. De sancties zijn trouwens nog steeds in voege. De inhoud van het rapport en de landen die nu op de radar staan, is vertrouwelijke informatie, waardoor ik u daarover op dit moment niets meer kan vertellen. Het heeft te maken met het feit dat landen mogelijk op de lijst staan, maar dat de Europese Unie altijd eerst vertrekt vanuit de mogelijkheid om via diplomatieke weg tot een oplossing te komen. Mocht de diplomatieke weg niet lukken, dan eindigt dat met een sanctie. In deze fase is het dus logisch dat de Europese Unie en de Europese Commissie niet alle transparantie bieden over landen die op de lijst staan.

Wel kan ik zeggen dat ikzelf en veel van mijn collega's op de Europese Raad hebben aangegeven dat er omtrent heel wat landen frustratie bestaat over de niet-naleving van de internationale verplichting om de eigen onderdanen terug te nemen. De lidstaten zijn op dat vlak dus ambitieus en ik hoop dat de Commissie daarin volgt. Ik hoop ook dat de Commissie in staat is om landen ervan te overtuigen om mee te stappen in het verhaal zonder dat we tot sancties moeten overgaan. Maar indien nodig, hebben we een stok achter de deur, klaar om te gebruiken.

De Belgische positie inzake dit proces werd bepaald in het gebruikelijke DGE-formaat, en bij nieuwe sanctiemaatregelen zal er opnieuw afstemming zijn. Voorlopig is er echter geen vergadering van de Raad gepland waar dit zal worden besproken, omdat wij in de fase zitten waarin eerst de Europese Commissie gesprekken voert om de landen op een diplomatieke wijze te overtuigen. Op het einde van het proces, op het einde van het jaar, komt men dan tot een finaal lijstje van landen.

Gambia was voor mij symbolisch belangrijk. Het bewijst dat wij het effectief kunnen en willen toepassen. Ik hoop dat het in de toekomst voor veel meer landen zal worden ingezet als zij toch niet willen meewerken.

Ik heb heel veel contact met andere landen. Ik heb recentelijk nog gesproken met Egypte, Gambia, Vietnam, Colombia, Congo en Moldavië. Ik geef het lijstje van de landen die ik toevallig recentelijk heb gehoord, maar er zijn contacten op wekelijkse basis, ofwel via mijzelf, ofwel via de Dienst Vreemdelingenzaken, ofwel via de ambassades. Wij zijn in ieder geval van plan, ikzelf en ook mijn opvolger, hier in de komende weken en maanden hard aan te werken.

In uw vraag verwees u naar de Maghreblanden. Dat is een terechte bezorgdheid. Ik heb al een paar keren aangegeven dat het MoU dat een tijd geleden afgesloten is voor mij een lege doos is waar ik gefrustreerd over ben. Wij zaten toen in de context van de aanslagen. Er was toen heel veel bereidheid vanuit die landen om mee te werken. Maar men is enkel gekomen tot de afspraak om een jaar lang aan identificatie te doen. Er was niet eens een afspraak over terugkeer, maar men was wel een jaar lang bereid om iedereen te identificeren.

Dat zijn gedane zaken. In ieder geval ben ik de mening toegedaan dat wij daarin veel verder moeten proberen te gaan.

De grote moeilijkheid vandaag is natuurlijk covid. Er zijn immers landen die hyperstrikt zijn om het land binnen te kunnen. Er is bijvoorbeeld de verplichting van een dubbele vaccinatie voor iedereen die nog maar probeert een bepaald land binnen te komen. Dat maakt het werk natuurlijk niet gemakkelijk. U weet immers ook dat de verplichte vaccinatie bijvoorbeeld in heel wat landen voor pittige debatten zorgt, waaronder in dit land en in dit Parlement. Dat is dus niet eenvoudig.

Beetje bij beetje worden de maatregelen evenwel versoepeld, minstens intra-Europees, wat goed is voor Dublin. Wij zien dat de zaken die noodzakelijk zijn om zich te kunnen verplaatsen, zoals de PCR-testen, worden versoepeld. Hoe meer op dat vlak wordt versoepeld, hoe beter het ook is voor de terugkeer. Dat betekent immers dat wij, of in ieder geval onze diensten, van covid zijn verlost, zodat zij hun werk zo goed mogelijk kunnen doen.

01.03 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, over het principe van sancties ten aanzien van landen die weigeren hun onderdanen terug te nemen, zijn we het inhoudelijk grotendeels eens. Dat principe werd inderdaad uitgewerkt door de Europese Raad. Het is belangrijk om dat nu ook effectief uit te voeren.

U verwijst naar de beslissingen genomen ten aanzien van Gambia. U noemt dat symbolisch belangrijk. Gambia is echter een gemakkelijk land om te sanctioneren, aangezien de relaties en de migratiestromen niet

zo intens zijn. Dat zal niet de doorslag geven. We moeten nog zien gebeuren dat het principe nu verder uitgerold wordt richting landen waarmee de Europese relaties intenser zijn en waarnaar we ook meer mensen zouden terugsturen.

U noemt het *memorandum of understanding* met Marokko uit de vorige regering een lege doos. Wat levert u echter af? Hebt u verdere afspraken op uw palmares met Marokko of met de Maghreblanden? Het antwoord is neen. Hopelijk gaat uw opvolger daarin een stuk verder, met dekking van uw regering.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Question de Hervé Rigot à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La redevance pour l'introduction d'une demande de protection internationale" (55028542C)

02 Vraag van Hervé Rigot aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De retributie voor het indienen van een aanvraag om internationale bescherming" (55028542C)

02.01 Hervé Rigot (PS): Monsieur le secrétaire d'État, votre prédécesseur avait, sous le gouvernement Michel, établi un mécanisme de redevance à payer pour l'introduction des dossiers des demandeurs de protection internationale. La position de mon groupe à ce sujet n'est pas nouvelle, tout le monde la connaît: à notre sens et suivant les recommandations d'instances internationales, une telle redevance ne peut constituer un obstacle ou un blocage à l'introduction d'un dossier, d'une part, et ce montant ne devrait pas excéder ce qui est demandé à un ressortissant belge pour obtenir ses papiers d'identité, d'autre part.

Une chose est très positive: vous avez récemment réformé les montants demandés, en tentant de les objectiver, à la suite notamment de recours en justice.

Toutefois, j'aurais voulu savoir ce qu'il en est des montants déjà perçus et pour lesquels des plaintes seraient encore pendantes ou pourraient encore être introduites. Quelle est votre attitude à cet égard? Avez-vous donné des instructions à vos services à ce sujet et si oui lesquelles?

02.02 Sammy Mahdi, secrétaire d'État: Monsieur le président, monsieur Rigot, tout d'abord, les demandes de protection internationale ne sont pas visées par les redevances. Dans le cas où le statut de réfugié ou de bénéficiaire de la protection internationale est reconnu, le montant à payer pour l'obtention de la carte de séjour n'excède pas ce qui est demandé à un ressortissant belge concernant ses papiers d'identité.

Les montants pour les autres demandes de séjour, comme les demandes de regroupement familial ou les demandes de séjour sur la base d'un contrat de travail, ont été modifiés, comme vous l'avez dit, parce que le Conseil d'État avait bien remarqué que mon prédécesseur avait fixé ces montants sans démontrer qu'ils couvrent les coûts réels du traitement administratif des demandes concernées. Un chiffre avait été attribué sans réellement le lier au coût.

Comme les nouveaux montants sont justifiés par une mesure de la charge de travail du traitement des demandes concernées, cette incertitude juridique a été levée. Comme vous l'avez précisé, vu que ces montants n'étaient pas jugés corrects parce qu'ils n'étaient pas liés à un certain coût, certaines personnes sont allées en appel. Cela coûte bien sûr à l'État, ainsi qu'aux personnes concernées.

Les situations dans lesquelles une redevance déjà perçue peut être remboursée sont détaillées sur le site de l'Office des étrangers. Le remboursement d'une redevance payée par erreur ou payée pour une demande introduite entre le 2 mars 2015 et le 26 juin 2016 peut être demandé à l'Office des étrangers. Le remboursement de la partie augmentée de la redevance peut être demandé si la redevance a été payée pour une demande introduite entre le 1er mars 2017 et le 2 janvier 2019.

Je n'ai pas l'intention de donner instruction à l'Office des étrangers de prendre en considération d'autres situations en ce moment.

02.03 Hervé Rigot (PS): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses. Vous avez eu le souci de régler une situation qui n'avait aucun sens et dont la décision avait été prise de façon aberrante dans le passé, menant d'ailleurs à des condamnations de l'État belge. Je vous remercie pour le suivi et le détail de vos réponses qui me conviennent parfaitement.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 **Samengevoegde vragen van**

- **Darya Safai aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De dwangsommen en veroordelingen" (55028554C)**
- **Vanessa Matz aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "Het vermoeden van samenspanning van ambtenaren m.b.t. de opvang van asielzoekers" (55028874C)**
- **Greet Daems aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "Het blad dat uitgedeeld wordt aan de asielzoekers die geen opvang krijgen" (55029036C)**

03 **Questions jointes de**

- **Darya Safai à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "Les astreintes et condamnations" (55028554C)**
- **Vanessa Matz à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La suspicion d'une coalition de fonctionnaires dans l'accueil des demandeurs d'asile" (55028874C)**
- **Greet Daems à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "Le document distribué aux demandeurs d'asile qui ne trouvent pas de place d'accueil" (55029036C)**

De **voorzitter**: Mevrouw Matz is verontschuldigd.

03.01 **Darya Safai** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, u betaalt heel wat dwangsommen en er lopen verschillende procedures.

Welke dwangsommen betaalde u exact? Naar aanleiding van welk dossier? Welke veroordelingen zijn er al gevolgd?

Bent u in beroep gegaan? Wat is de te verwachten uitkomst?

Hoe vaak bent u sinds het begin van uw mandaat al veroordeeld voor het niet geven van opvang?

03.02 **Greet Daems** (PVDA-PTB): Mijnheer de staatssecretaris, vorige week kregen wij het papier te zien waarmee asielzoekers uit het Klein Kasteeltje worden weggestuurd. Zij moeten het doen met nog geen vier regels tekst. Zij kunnen wel nog hun verzoek indienen. "Daarna wordt u naar de uitgang begeleid", zo staat er. Voor informatie kunnen zij terecht bij een e-mailadres van Fedasil. Een internetverbinding verkrijgen is voor die mensen helemaal niet evident, laat staan het versturen van een e-mail zelf. Vrijblijvend info vragen via mail is in die situatie ook allesbehalve geschikt.

Opvang is een recht, maar als er geen plaats is, zijn wij hun niets verschuldigd, zo lijkt wel de boodschap. Dat kan zo echt niet verder. Vandaag worden zelfs asielzoekers die hun opvang rechterlijk hebben afgedwongen, niet meer opgevangen. Zij worden blijkbaar opnieuw uitgenodigd op het Klein Kasteeltje, maar zullen dus geen opvang krijgen.

Mijnheer de staatssecretaris, wat zult u doen voor de asielzoekers die hun opvang rechterlijk hebben afgedwongen?

Zult u in een betere spoedbegeleiding voorzien voor de asielzoekers die geen plaats toegewezen krijgen?

Bij de vorige vragensessie vroeg ik u nog hoe en wanneer u het eind van de opvangcrisis voorzag. U hebt mij daar toen geen antwoord op gegeven. Kunt u deze keer wel inzage in uw plannen geven?

03.03 **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État: Mijnheer de voorzitter, collega's, vu que Mme Matz, même si elle n'est pas présente, a également introduit une question à ce sujet, je vais répondre dans les deux langues.

Je ne pense pas devoir répéter que mes services et moi-même faisons tout ce qui est possible pour mettre fin à ces problèmes d'accueil le plus rapidement possible.

Het klopt dat de arbeidsrechtbanken Fedasil verschillende keren hebben veroordeeld tot het verlenen van opvang wanneer een verzoeker niet onmiddellijk kon worden opvangen na de registratie van het verzoek om

internationale bescherming. Fedasil doet alles wat het kan om personen voor wie het veroordeeld werd opvang te voorzien zo snel mogelijk uit te nodigen om een opvangplaats toe te wijzen, wat in de meeste gevallen ook wel lukt.

Indien Fedasil die veroordeling niet vrijwillig uitvoert of kan uitvoeren, moet er in sommige dossiers een dwangsom worden betaald. Zo betaalde Fedasil in 2020 688 euro in een zaak waarin verzoekers op de dag van hun verzoek voor internationale bescherming niet in het aanmeldcentrum konden worden opgevangen. In 2021 gaat het over 800 euro in een zaak waarin verzoekers op de dag van hun verzoek om internationale bescherming niet opgevangen konden worden. Verder ging het ook één keer om een dwangsom van 2.000 euro in een zaak waarin Fedasil veroordeeld werd een verzoeker in een specifiek centrum op te vangen, terwijl er geen plaats beschikbaar was. In deze zaak heeft Fedasil beroep ingesteld tegen de beslaglegging. In 2022 werden er geen dwangsommen betaald.

Il est vrai que le tribunal du travail francophone de Bruxelles a ajouté à ces décisions une communication dans laquelle il demande au procureur d'enquêter sur l'existence d'une coalition de fonctionnaires. J'en ai pris acte et attends de voir quelle suite y sera réservée. Je comprends parfaitement la frustration du tribunal du travail, comme je l'ai communiqué au président de ce tribunal dans une lettre.

Les nombreuses ordonnances sur requête unilatérale coûtent énormément de temps au tribunal, et au personnel de Fedasil également. Je ne peux que répéter que ce n'est pas un choix politique de ne pas accueillir des personnes qui introduisent une demande de protection internationale. Il n'y a tout simplement pas assez de places à l'heure actuelle. Nous continuons à faire face à d'énormes obstacles pour ouvrir des places supplémentaires.

Het is ook goed om mee te geven dat we de komende drie weken met een aantal extra inspanningen een kleine 400 nieuwe opvangplaatsen kunnen creëren.

Le Commissaire général m'a aussi promis de faire tout ce qui est en son pouvoir pour augmenter l'*output* du CGRA. C'est évidemment essentiel.

Zolang het CGVS niet kan volgen en de procedures niet versneld worden, is het immers moeilijk om in de opvangcentra over voldoende capaciteit te beschikken.

Je suis donc assez déçu que le tribunal semble pointer Fedasil du doigt comme si cela avait été orchestré et comme s'il y avait une volonté de laisser dormir les gens dans la rue. Je tiens à nouveau à souligner que ce n'est pas le cas.

Le système des priorités que vous mentionnez est toujours d'application. Vous me demandez pourquoi. Si on ne l'applique pas, les problèmes deviennent plus importants. On a des problèmes qui nous empêchent d'enregistrer toutes les demandes d'asile. On a déjà vu ce qu'a donné par le passé le fait qu'il n'y ait pas assez de places d'accueil. Seules les personnes qui ont une place peuvent entrer dans le Petit-Château et les autres restent à la rue. Ce tri est fait très rapidement devant la porte le matin. Les vulnérables d'abord, les autres après. C'était ainsi avant. Aujourd'hui, toutes les demandes d'asile sont enregistrées. Les personnes vulnérables reçoivent d'abord une place d'accueil, après ce sont les hommes isolés qui demandent l'asile pour la première fois et puis les hommes isolés qui ont déjà demandé l'asile au sein de l'Union européenne peuvent s'inscrire sur la liste d'attente. De la sorte, on a au moins une trace des personnes qui ont besoin d'une place d'accueil.

Personen die niet onmiddellijk opgevangen worden en dus het informatiedocument meekrijgen, krijgen ook mondelinge informatie van de medewerkers bij het aanmeldcentrum over dit document. Zoals u zelf aangeeft kan de betrokkene ook een mail sturen om meer informatie te verkrijgen. Uiteraard kan de betrokkene zijn recht op juridische bijstand inroepen en aanspraak maken op een pro-Deadvocaat, gezien zijn hoedanigheid als verzoeker om internationale bescherming.

Daarnaast moeten we uiteraard het nodige blijven doen om terug over voldoende capaciteit te beschikken. Fedasil blijft capaciteit voorzien. De asiinstanties werden en worden eveneens versterkt om tot meer uitstroom te komen. Ook dat is namelijk een belangrijk deel van de oplossing, net zoals de naleving van de Dublinregels, die moeten voorkomen dat personen die reeds ergens anders geregistreerd werden het opvangnetwerk extra onder druk zetten.

03.04 Darya Safai (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, op mijn schriftelijke vraag hebt u geantwoord dat u al tot bijna 1 miljoen euro bent veroordeeld voor het niet opvangen van asielzoekers. U haalt een aantal cijfers aan: 688 euro in 2020 en 800 euro in 2021. De rest is betaald. Hebt u echter beroep aangetekend in de procedures waarin u bent veroordeeld? Op die vraag heb ik geen antwoord gekregen. We stellen vast dat we in een opvangcrisis verkeren en dat de belastingbetaler daarvoor moet opdraaien. Dat is waar de naïeve politiek van deze regering toe leidt: een financiële kater en mensen die op straat moeten slapen.

03.05 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer de staatssecretaris, als u het over sans-papiers hebt, dan zegt u: "De wet is de wet." Telkens wanneer u echter spreekt over het recht op opvang, lijkt die wet ineens minder belangrijk. U bent zeer streng voor de anderen, maar zeer mild voor uzelf. Die indruk wilt u toch niet nalaten?

U verklaart ook dat het geen politieke keuze is om deze mensen niet op te vangen, maar dat er gewoonweg onvoldoende opvangplaatsen zijn. Voor de Oekraïense vluchtelingen bent u er echter wel in geslaagd om ze allemaal op te vangen, wat overigens zeer goed nieuws is. Waarom lukt het dan niet voor de sans-papiers? Dan durft u te zeggen dat het geen politieke keuze is. Ik vraag me af welke keuze het dan wel is.

Ten slotte had ik voor de tweede keer gevraagd wanneer deze opvangcrisis zal eindigen, hoe u dat bewerkstelligt en welke beleidsprincipes u daarvoor hanteert. De antwoorden daarop blijft u me nog altijd schuldig. We zullen daarop blijven terugkomen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van Eva Platteau aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De onbereikbaarheid van de cel Medische kosten van Fedasil" (55028714C)

04 Question de Eva Platteau à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "L'impossibilité de prendre contact avec la cellule Frais médicaux de Fedasil" (55028714C)

04.01 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, volgens de opvangwet hebben asielzoekers recht op medische hulpverlening en verzorging die noodzakelijk zijn om een leven te kunnen leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Concreet hebben asielzoekers recht op alle prestaties die zijn opgenomen in de RIZIV-nomenclatuur. Fedasil staat in voor de terugbetaling ervan. Ook asielzoekers die niet in een collectieve opvangplaats verblijven, hebben recht op medische zorg betaald door Fedasil.

Om zelf niet te moeten betalen voor de zorg, dient de asielzoeker vooraf een requisitorium aan te vragen als bewijs dat Fedasil de kosten zal terugbetalen. Vervolgens dient de zorgverlener de factuur te bezorgen aan de cel Medische Kosten om de betaling te kunnen ontvangen.

In de praktijk is dat systeem echter omslachtig voor de asielzoeker. Het duurt soms lang vooraleer een asielzoeker een requisitorium ontvangt. Asielzoekers zijn daardoor minder geneigd om zorg aan te vragen en blijven langer rondlopen met bepaalde ziektes. Ook voor de zorgverleners zou de cel Medische Kosten niet steeds bereikbaar zijn. Onlangs contacteerde een vroedvrouw mij omdat ze al maanden wacht op een terugbetaling van een factuur door de cel Medische Kosten. Ze had reeds meermaals tevergeefs de cel Medische Kosten telefonisch en per mail proberen te bereiken. Ze gaf ook aan dat er een algemeen probleem is van laattijdige betaling of wanbetaling ten opzichte van de medische zorgverleners. Hierdoor zouden sommige zorgverleners niet meer geneigd zijn asielzoekers te helpen, waardoor die in de kou blijven op het vlak van medische hulpverlening.

Bent u op de hoogte van de geschetste problematiek? Klopt het dat er problemen zijn bij de cel Medische Kosten van Fedasil op het vlak van de bereikbaarheid en de betalingstermijnen van de facturen? Hoe evalueert u de aanvraagprocedure voor het verkrijgen van het requisitorium? Wat is volgens u de oorzaak van de problemen? Is er sprake van een onderbestaffing? Wat zult u doen om de terugbetaling van medische hulpverlening voor asielzoekers te garanderen en te verbeteren?

04.02 Staatssecretaris Sammy Mahdi: Mevrouw Platteau, ik ben ervan op de hoogte dat de cel Medische Kosten niet steeds goed bereikbaar is. Ik heb aan Fedasil dan ook gevraagd om daarin verbetering te brengen.

De cel Medische Kosten van Fedasil is het eerste contactpunt voor de betaling van medische kosten van asielzoekers die buiten de opvangstructuren verblijven. Het is dus belangrijk dat de dienst bereikbaar is.

In 2021 werden meer dan 47.000 requisitoria verzonden. Dat is 45 % meer dan in 2020. Het systeem is dus wel degelijk doeltreffend.

Er zijn wel verschillende oorzaken voor de eventuele vertragingen en de moeilijke bereikbaarheid. Er zijn bijvoorbeeld meer asielzoekers die op een privéadres wonen. Er zijn dus ook meer aanvragen tot tenlastename en tot betaling. Bovendien zijn er logistieke problemen, zoals facturen die naar de verzoeker zelf worden gestuurd in plaats van naar Fedasil, of onvolledige facturen.

Om het huidige systeem te verbeteren en de medische hulpverlening voor asielzoekers te verzekeren, zal het huidige team worden versterkt. Fedasil engageert zich ertoe zijn communicatie en de beschikbare informatie over de toegankelijkheid van de gezondheidszorg te verbeteren. Het allerbelangrijkste is dat wij ons personeel versterken bij het CGVS, bij de DVZ en bij Fedasil. Wij moeten dat op alle diensten doen.

Uw vraag is terecht. Het is belangrijk dat Fedasil ook daar het team versterkt. Dat zal ook gebeuren.

04.03 Eva Platteau (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw antwoord.

Het is positief dat u het probleem erkent en dat u of uw opvolger er alles aan zal doen om het op te lossen. Ik hoop dat we snel verbetering zullen merken op het terrein.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

Le **président**: La question n° 55028946C de M. Hervé Rigot est transformée en question écrite.

05 Question de Hervé Rigot à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "Les projets pilotes dans le secteur de la construction" (55028947C)

05 Vraag van Hervé Rigot aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De proefprojecten in de bouwsector" (55028947C)

05.01 Hervé Rigot (PS): Monsieur le président, monsieur le secrétaire d'État, les partenaires sociaux du secteur de la construction, Fedasil et votre cabinet ont conclu un accord de coopération permettant aux entreprises de construction de recruter des demandeurs d'asile à grande échelle dans un secteur en pénurie où les demandeurs d'asile pourraient apporter leur contribution.

La coopération a commencé par un projet pilote mené à Anderlecht. D'autres projets verront le jour en Flandre et en Wallonie. Les demandeurs d'asile peuvent commencer à travailler quatre mois après avoir introduit leur demande d'asile et rester actifs toute la durée de leur procédure.

Dans le cadre du projet, ils seront informés à grande échelle des possibilités de travailler dans le secteur de la construction. Cela se fera notamment par l'organisation de journées de l'emploi, de visites d'entreprises et de séances d'information. Les candidats potentiels font l'objet d'un examen en vue de déterminer leur motivation, leurs compétences linguistiques, leur expérience, etc. Sur cette base, les demandeurs d'asile peuvent être engagés immédiatement ou orientés vers la bonne profession.

Monsieur le secrétaire d'État, de quelle manière les entités fédérées ont-elles été associées à la mise en œuvre de ces projets pilotes? Ce point a-t-il été mis à l'ordre du jour de la CIM? De quelle manière les projets pilotes seront-ils évalués et dans quel délai? Dans le cas d'une évaluation positive, ce dispositif pourra-t-il être envisagé pour d'autres secteurs en pénurie? Comme on l'a encore entendu aujourd'hui, le Forem pointe du doigt de nombreux secteurs en pénurie et qui ont besoin de main d'œuvre. Le cas échéant, comment ces dispositifs seront-ils amenés à s'insérer dans les procédures en matière de permis unique? Quels sont les organismes chargés de l'examen des candidatures? Quel est le service responsable au sein de Fedasil? Des règles spécifiques sont-elles d'application en matière de rétribution de Fedasil par les bénéficiaires de ces mises à l'embauche? En effet, si cela fonctionne, à un moment donné, il y aura des revenus pour celles et ceux qui en bénéficieront. Concrètement, quelles seront leurs interventions dans l'accueil mis en place pour eux?

05.02 Sammy Mahdi, secrétaire d'État: Monsieur le président, monsieur Rigot, les agences régionales pour l'emploi ont été informées de la coopération et seront associées à l'élaboration des projets pilotes. Divers thèmes concernant l'activation des demandeurs de protection internationale seront abordés lors de la CIM, bien qu'il ne s'agisse pas de discuter de projets pilotes concrets où la coopération existe déjà.

L'objectif principal du plan d'action est de créer une passerelle entre notre groupe cible et le marché du travail. Nous voulons soutenir les personnes qui veulent travailler et non employer le plus grand nombre de personnes possibles. Mais de toute évidence, ceux qui veulent travailler sont nombreux.

Le nouveau département de Fedasil met en place un système de monitoring qui envisage également le suivi qualitatif. Les modalités concrètes de l'évaluation doivent encore être discutées pour chaque projet pilote.

Eu égard à votre question sur d'autres secteurs en pénurie, la réponse est oui! En plus de ces projets, nous nous intéressons également à d'autres secteurs et pour l'instant, principalement aux entreprises qui nous contactent elles-mêmes. Lors du choix, nous prêtons attention aux secteurs en pénurie et nous regardons surtout l'accessibilité pour nos résidents et la diversité au sein des secteurs afin de pouvoir intéresser de multiples profils au sein de notre groupe cible.

Les projets pilotes actuels de Fedasil s'inscrivent dans le cadre des règles générales du permis de travail pour les demandeurs de protection internationale. Les responsables de la sélection sont surtout les entreprises elles-mêmes. En outre, les services de l'emploi compétents et, éventuellement, des organisations tierces sont aussi impliquées. Fedasil n'est pas responsable pour les sélections bien évidemment.

Toute personne qui travaille et séjourne dans un centre d'accueil tombe sous le coup du système de contribution. Il en va de même pour ceux qui sont employés dans le cadre de cette coopération.

L'arrêté royal sur le système de contribution est en cours de modification.

05.03 Hervé Rigot (PS): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie de vos réponses et me réjouis que ce système soit déployé. Nous savons que la Flandre et la Wallonie souffrent d'une pénurie de métiers essentiels. Il faut y rester attentif. La modification de l'arrêté royal jouera un rôle de premier plan pour revoir à la baisse les contributions à l'accueil, de manière à rendre ces emplois attractifs, tout en évitant d'en faire un mode de financement. Je me félicite de prendre connaissance des montants qui seront engagés à l'avenir et d'assister à la participation des demandeurs qui travaillent à leur accueil dans le réseau de Fedasil.

Pour le reste, je vous invite à rester attentif, dans le suivi de ces projets, à la coopération avec les entités fédérées. De belles opportunités sont à saisir aussi bien par celles-ci que par le secteur économique et les réfugiés. L'image de l'accueil en Belgique n'en sera que meilleure. Nous réserverons donc toute notre attention aux évolutions de ce projet pilote qui, en tout cas, vaut la peine d'être mis en œuvre et dont j'espère qu'il portera ses fruits.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de Hervé Rigot à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "La campagne de sensibilisation contre les risques d'exploitation" (55028948C)

06 Vraag van Hervé Rigot aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De sensibiliseringcampagne tegen de gevaren van uitbuiting" (55028948C)

06.01 Hervé Rigot (PS): Monsieur le président, monsieur le secrétaire d'État, votre collègue en charge de la Justice a lancé en mars dernier une campagne de sensibilisation à destination des réfugiés ukrainiens pour qu'ils soient attentifs aux risques d'exploitation et de traite des êtres humains. Cette est une excellente initiative. Nous avons reçu, en commission sur la traite des êtres humains, énormément de témoignages qui démontrent la nécessité d'une bonne information et d'une bonne sensibilisation, parce que de nombreux hommes et femmes ne savent même pas qu'ils sont dans des conditions d'exploitation.

Monsieur le secrétaire d'État, cette campagne a-t-elle été relayée par vos services au sein des structures d'accueil et de l'ensemble du public des services sous votre responsabilité? Si oui, comment? Si non, pourquoi?

Il faut aussi considérer que le risque d'exploitation n'est pas l'apanage des réfugiés ukrainiens, mais il concerne toutes celles et ceux qui sont aujourd'hui présents sur notre territoire, quel que soit leur statut. Avez-vous envisagé d'adapter et d'amplifier cette campagne auprès de l'ensemble des publics de vos services? Si oui, comment? Si non, pourquoi?

En tout état de cause, une évaluation de cette campagne a-t-elle été réalisée conjointement par vos services et ceux du ministre de la Justice?

06.02 **Sammy Mahdi**, secrétaire d'État: Monsieur Rigot, pour votre première question, ma réponse est oui. La campagne de sensibilisation du SPF Justice est diffusée auprès des réfugiés ukrainiens via différents canaux de communication: affiches en ukrainien collées aux murs, écrans numériques dans le centre d'enregistrement au Palais 8, etc. Les informations et contacts réservés aux victimes de la traite des êtres humains sont repris dans la brochure générale qui est également distribuée à tous les réfugiés ukrainiens au centre d'enregistrement et qui est disponible sur le site web info-ukraine.be. La campagne de sensibilisation contre l'exploitation est accessible sur une page internet distincte sur ce même site.

Ensuite, non, cette même campagne est spécifiquement réservée aux réfugiés ukrainiens. Les trois centres accueillant les victimes de la traite d'êtres humains – Payoke, PAG-ASA et Sürya –, ainsi que le SPF Justice, travaillent en ce moment à la création d'un point de contact central et d'une plateforme d'information destinée aux victimes de la traite des êtres humains. Lorsque ces canaux de communication seront opérationnels, Fedasil coopérera avec le SPF Justice en vue de diffuser la campagne de sensibilisation et de faire connaître le point de contact aux centres d'accueil des demandeurs d'asile.

Cette campagne peut être partagée via les travailleurs sociaux, les affiches et sur le site web pour les demandeurs d'asile (fedasilinfo.be). Ces instances préparent actuellement aussi une brochure d'information à l'attention des acteurs qui travaillent avec des mineurs ukrainiens ainsi qu'une brochure de sensibilisation destinée aux mineurs ukrainiens eux-mêmes. Ces publications pertinentes pour le réseau d'accueil seront diffusées aux personnes qui travaillent avec des réfugiés ukrainiens mais aussi à l'ensemble des travailleurs de l'accueil dès qu'elles seront disponibles. La campagne n'est pas diffusée par le réseau d'accueil des demandeurs d'asile car plusieurs autres voies existent déjà pour sensibiliser les demandeurs de protection internationale. La vigilance à l'égard de cette question est également accrue tant chez Fedasil qu'à l'Office des étrangers.

Je voudrais également faire référence au Plan d'action trafic des êtres humains 2021-2025 dans lequel plusieurs services sont impliqués. En outre, il existe une distinction essentielle entre les deux groupes cibles différents. Les personnes sous protection temporaire ont un accès immédiat au marché du travail et sont donc immédiatement dépendantes d'elles-mêmes. Les demandeurs de protection internationale bénéficient d'un meilleur encadrement durant la procédure et sont donc préparés par Fedasil à leur accès au marché du travail.

Depuis le début de la crise ukrainienne, Fedasil participe aux réunions organisées par la Cellule interdépartementale de coordination de la lutte contre la traite des êtres humains relative aux réfugiés ukrainiens. Par conséquent, je pense que je puis répondre oui à votre dernière question.

06.03 **Hervé Rigot** (PS): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie de vos réponses très enrichissantes.

Je pense en effet que de belles initiatives sont en train d'être prises par Fedasil, dont nous avons eu l'occasion d'entendre certains membres au cours de nos auditions relatives à la traite des êtres humains. Une approche globale est indispensable. De même, une attention doit être réservée au public ukrainien. C'est tout à fait justifié, puisqu'il se place en première ligne des vulnérabilités. Un autre public à ne pas oublier est formé par les transmigrants, tout particulièrement les mineurs. J'en reviens toujours à ce soutien apporté par MSF au centre de pré-accueil jusqu'au 15 juillet. Vous avez indiqué qu'avec Fedasil, vous souhaitez le pérenniser. J'ose espérer que cela prendra corps dans un avenir proche.

Et puis, si c'est la dernière fois que nous nous voyons, je ne vous poserai pas la question: serez-vous élu ce

samedi, oui ou non? Je ne sais pas. En tout cas, je l'espère pour vous. Trouverez-vous rapidement un successeur, oui ou non? Je l'ignore également, mais j'espère que vous le savez. Je souhaite, de toute façon, que votre successeur se tienne à notre disposition et réponde aussi bien que vous aux questions que nous vous posons. Bonne route à vous, et à bientôt!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van **Tomas Roggeman** aan **Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij)** over "**De verhinderde gedwongen verwijderingen in 2021**" (55028965C)

07 Question de **Tomas Roggeman** à **Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale)** sur "**Les éloignements forcés qui ont échoué en 2021**" (55028965C)

07.01 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, in een antwoord op een schriftelijke vraag deelde u mee dat er vorig jaar 385 verwijderpogingen mislukten wegens verzet van de betrokkenen. Daarnaast werden meer dan 700 verwijderingen om diverse redenen geannuleerd.

Bij deze verwijderingen wordt soms agressie gebruikt door betrokkenen. In enkele gevallen raakten ook personeelsleden van de DVZ gewond.

Ik heb hierover een aantal vragen.

Worden de kosten van mislukte gedwongen verwijderingen wegens verzet van betrokkenen op hen verhaald? Op welke manier gebeurt dat?

Er is dus ook sprake is van occasionele agressie van betrokkenen tegen personeelsleden. In hoeveel gevallen legde u of uw administratie klacht neer? Wanneer stelt men zich burgerlijke partij voor medewerkers? Wat is het beleid daarrond?

Hoe zult u het aantal mislukte verwijderingen naar beneden krijgen? Plant u daarrond nog initiatieven?

Hoe wilt u de veiligheid van het begeleidend personeel verhogen? Bent u daarover in overleg met uw collega, minister Verlinden, of wat staat er te gebeuren?

07.02 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Roggeman, de kosten van de mislukte gedwongen verwijderingen worden niet verhaald op de betrokken vreemdeling. De Dienst Vreemdelingenzaken maakt in de meeste gevallen gebruik van tickets waaraan geen kosten zijn verbonden ingeval de vlucht niet doorgaat. Terugvorderingen van repatriëringskosten kunnen worden verhaald op de betrokken vreemdeling in specifieke gevallen, zoals bepaald in de vreemdelingenwet.

Voor de duidelijkheid wens ik u mee te geven dat wij hier uitgaan van de hypothese dat er geen agressie is gebruikt en er geen verwondingen zijn bij het personeel. Een mislukte poging door verzet slaat in de meeste gevallen immers op DEPU die mondeling aangeven niet te willen vertrekken of op een weigering van een PCR-test, en dus niet op fysiek verzet. Er werden in 2021 geen klachten ingediend door personeelsleden of door de administratie naar aanleiding van verzet bij een verwijderingspoging.

De commissie-Vermeersch II heeft een stappenplan voor de gedwongen verwijdering uitgewerkt, dat gevolgd wordt door de DVZ. Dat stappenplan voorziet in eerste instantie in een verwijdering zonder escorte, tenzij het profiel van de betrokkene dat niet toelaat. De vreemdeling heeft het recht te weigeren aan boord van het vliegtuig te gaan. Dat wordt dan genoteerd als verzet tegen het vertrek. In het merendeel van de gevallen gaat het, zoals ik net zei, om een mondelinge weigering of, in de huidige context, ook de weigering van de afname van een PCR-test.

De DVZ neemt al heel wat initiatieven om mensen ertoe aan te sporen om zonder verzet te vertrekken. Denk daarbij onder andere aan de duidelijke omkadering en informatieverschaffing door de terugkeerbegeleiders in de gesloten centra en ook in de gevangenissen.

Voor alle personeelsleden die betrokken zijn bij de begeleiding van een verwijdering werd ook een opleiding rond agressiebeheersing uitgewerkt. Die opleiding wordt continu uitgerold en op jaarlijkse basis herhaald voor alle personeelsleden.

07.03 **Tomas Roggeman** (N-VA): Ik noteer dat de kosten niet verhaald worden, door de omstandigheden en de aard van de tickets, maar vind het wel frappant te vernemen dat er vorig jaar geen klachten werden ingediend, zelfs niet in gevallen van geweld.

Wat het weigeren van PCR-testen betreft, had u in een initiatief voorzien om PCR-testen te verplichten, vooralsnog zonder succes. Ik ben benieuwd of uw opvolger daarin zal slagen.

Ik denk dat dit mijn laatste mondelinge vraag was aan u. In elk geval wens ik u nog veel succes in uw verdere loopbaan, mijnheer de staatssecretaris, maar ook niet te veel natuurlijk.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 **Vraag van Eva Platteau aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De begeleiding van NBMV's in de opvangcentra van Fedasil" (55028998C)**

08 **Question de Eva Platteau à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "L'accompagnement des MENA dans les centres d'accueil de Fedasil" (55028998C)**

08.01 **Eva Platteau** (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, in de opvangcentra van Fedasil werken heel veel gemotiveerde medewerkers, die erg begaan zijn met het lot van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. In moeilijke werkomstandigheden doen zij er alles aan om die kinderen en jongeren goed te begeleiden tijdens een onzekere periode in hun leven. Echter, ondanks hun inzet maakt ook hier de opvangcrisis dat de medewerkers niet alle kinderen voldoende op maat kunnen begeleiden en omkaderen.

Onlangs bereikten mij berichten over problemen in het opvangcentrum van Poelkapelle. Door de toename van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen slapen daar soms zes kinderen op één kleine kamer. Het gebrek aan privacy bij de vaak jonge pubers zorgt voor spanningen en belemmert een goede nachtrust.

Bovendien krijgen de jongeren blijkbaar wekelijks een budget van ongeveer 30 euro, waarmee zij zelf voor hun eigen maaltijden moeten instaan. Kunnen wij van 14- en 15-jarigen echter verwachten dat zij met een budget van 30 euro zelf naar de supermarkt gaan om gezonde, gevarieerde maaltijden te bereiden? Het gevolg is dat veel van hen het budget gebruiken om op bepaalde dagen fastfood te eten en pita te kopen, waarna zij op andere dagen helemaal niets eten.

Bovendien ligt het centrum in Poelkapelle ook ver van de steden waar de jongeren naar school gaan. Er zijn wel busverbindingen, maar vaak zijn dat slechte verbindingen, waardoor zij te laat op school komen, met de nodige problemen vandien.

Mijnheer de staatssecretaris, ik begrijp dat de opvangcrisis voor veel uitdagingen zorgt, maar wij moeten niettemin blijven waken over het hoger belang van het kind op de vlucht. Daarom heb ik de hiernavolgende vragen.

Bent u op de hoogte van de hier geschetste problemen?

Is er voldoende personeel om niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te begeleiden? In hoeveel begeleiders wordt voorzien per niet-begeleide minderjarige vreemdeling? Zullen er ook meer opvoeders en maatschappelijk werkers worden aangeworven? Slaagt u erin voldoende geschikt personeel te vinden?

Wat is uw mening over de regeling waarbij de kinderen zelf voor hun maaltijden moeten instaan? Is dat de standaardpraktijk in centra waar niet-begeleide minderjarige vreemdelingen verblijven? Hoeveel bedraagt het wekelijkse budget dat daarvoor wordt uitgetrokken? Zal dat budget worden opgetrokken, nu wij merken dat de prijzen van de winkelkarren stijgen door de inflatie? Kan er eventueel worden samengewerkt met een cateraar, die kan zorgen voor gezonde, gevarieerde maaltijden voor die doelgroep?

Kunnen wij niet-begeleide minderjarige vreemdelingen niet beter opvangen in centra die in de buurt van scholen liggen? Welk beleid voert u daaromtrent?

Welke andere stappen kunnen worden gezet om niet-begeleide minderjarige vreemdelingen beter te

omkaderen?

08.02 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Platteau, sinds september 2018 kampt Fedasil met schokken in het beheer van zijn opvangnetwerk voor niet-begeleide minderjarigen. Die schokken doen zich voor bij het openen of activeren van opvangplaatsen, het ombouwen van opvangplaatsen, het inzetten van noodopvangplaatsen, het nemen van tijdelijke maatregelen enzovoort. Hoewel er vele extra plaatsen bij kwamen, is het opvangnetwerk op dit moment bijna verzadigd, vooral in de tweede fase.

Deze situatie heeft rechtstreekse gevolgen voor het personeel in de centra, maar ook en vooral voor de opvangomstandigheden. Fedasil zoekt kortetermijnoplossingen om in te spelen op de snelle toename van de instroom, maar ook om de druk op het personeel te verlichten. Het nieuwe beheersplan van Fedasil omvat een kwalitatieve versterking van de teams die toezicht houden op de niet-begeleide minderjarigen en geeft, meer algemeen, prioriteit aan alle jongeren van 0 tot 25 jaar. Het doel is zo goed mogelijk in te spelen op de behoeften van de minderjarigen.

Het personeelskader voor de begeleiding van niet-begeleide minderjarigen bestaat, afhankelijk van het aantal, uit een diensthoofd, een of meer opvoeders/sociaal werkers en sociale begeleiders. Het personeelskader voorziet in één begeleider per vier minderjarigen. De begeleiders werken in shifts van 8 of 12 uur, waarbij in het werkrooster de focus ligt op aanwezigheid 's avonds en in het weekend, dus op de momenten dat de minderjarigen thuis in het opvangcentrum zijn.

Vanaf 40 niet-begeleide minderjarigen is ook 's nachts in een sociaal begeleider voorzien. In centra met minder dan 40 niet-begeleide minderjarigen houden de onthaalmedewerkers 's nachts toezicht. De prioriteit is op dit moment de bestaande deskundigheid van personeel optimaal te benutten, te consolideren en de teams te versterken met opgeleide en gekwalificeerde sociale werkers.

In het nieuwe personeelsplan 2022 zijn de personeelsmiddelen voor de begeleiding van niet-begeleide minderjarigen verhoogd. Zoals voor veel functies, is het momenteel niet altijd eenvoudig om snel voldoende personeel te vinden. Dat is ook vaak regionaal gebonden.

De zelfkook door de minderjarigen stelt u vrij problematisch voor. De zelfkook past echter in een pedagogische visie. Een van de belangrijkste doelstellingen van de opvangvisie is namelijk de autonomie te versterken en te ontwikkelen van de minderjarige die daar klaar voor is. Jongeren in staat stellen om een budget te beheren, hun eigen aankopen te doen en te kunnen koken, is een toevoegde waarde. Het is duidelijk dat dit een educatieve activiteit is, die onder toezicht van de opvoeders moet staan. Het huidige weekbudget bedraagt 47,90 euro. Er is voorlopig niet voorzien in een indexering van dat bedrag. Zelfkook is geen algemene praktijk in de opvangcentra, aangezien de infrastructuur sterk verschillend is. Soms is zelfkook mogelijk, soms is dat niet het geval. Hetzelfde geldt bij onze partners.

U stelde ook vragen over het naar school gaan van de minderjarigen. Dat is uiteraard zeer belangrijk. Fedasil bestudeert in het kader van de opening van een nieuw opvangcentrum voor minderjarigen de omliggende schoolomgeving. Het doel is op de hoogte te zijn van alle beschikbare schoolgerelateerde mogelijkheden. Mobiliteit is ook een belangrijke factor, want het centrum moet voldoende bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.

U vroeg ook naar andere stappen om de begeleiding en de omkadering te verbeteren. Fedasil zal de cel Niet-Begeleide Minderjarigen integreren in een cel Jongeren, die het beleid coördineert inzake niet-begeleide minderjarigen, begeleide minderjarigen en jongvolwassenen. Er komt dus een algemene cel specifiek voor jongeren, die de brede aanpak daarvoor bestudeert.

Op die manier is er een coherent beleid mogelijk en vermijden we te grote verschillen tussen bijvoorbeeld de aanpak van een 17-jarige en een 18-jarige. Fedasil zal verder trajecten ontwikkelen die beantwoorden aan hun specifieke noden in samenwerking met andere actoren, waaronder Jeugdhulp. Fedasil blijft ook inzetten op de structurele inbedding van het preventief en herstelgericht werken in de organisatie zelf.

08.03 **Eva Platteau** (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor het antwoord. Het is duidelijk dat Fedasil heel erg inzet op de omkadering van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Ik denk dat dit heel belangrijk is. Dat blijkt ook uit uw antwoorden.

Wat in theorie is bepaald, wordt echter niet altijd in de praktijk weerspiegeld. Met betrekking tot de zelfkook begrijp ik het educatieve aspect, maar opvoeders en begeleiders moeten daarvoor dan wel de nodige ruimte en tijd hebben. Als de werklast toeneemt, zijn dat de zaken die erbij inschieten. Op sommige dagen een pitta eten en op andere dagen niets, dat lijkt mij niet erg educatief.

Ik begrijp de moeilijke omstandigheden waarin er wordt gewerkt, maar het is belangrijk om de vinger goed aan de pols te houden en te bekijken waar men verbetering kan aanbrengen. Ik heb begrepen dat de cel zich daarover zal buigen. Het is ook goed dat de beoogde doelgroep van 0 tot 25 jaar voldoende ruim genomen is.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 **Samengevoegde vragen van**

- **Eva Platteau aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De impact van de opvangcrisis op het mentaal welzijn van bewoners van de opvangcentra" (55029033C)**
- **Greet Daems aan Sammy Mahdi (Asiel, Migratie en Nationale Loterij) over "De zelfmoordpogingen in de asielcentra" (55029035C)**

09 **Questions jointes de**

- **Eva Platteau à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "L'incidence de la crise de l'asile sur le bien-être mental des résidents des centres d'accueil" (55029033C)**
- **Greet Daems à Sammy Mahdi (Asile, Migration et Loterie Nationale) sur "Les tentatives de suicide dans les centres pour demandeurs d'asile" (55029035C)**

09.01 **Eva Platteau** (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, mijn vraag is iets ruimer dan die van mevrouw Daems, die vooral verwijst naar de berichtgeving over het aantal zelfmoordpogingen en over automutilatie.

We merken dat de gemiddelde doorlooptijd van een verzoek om internationale bescherming is opgelopen tot 300 dagen. Sommige asielzoekers wachten zelfs twee tot drie jaar op een antwoord van het CGVS, wat ontzettend lang is. Die lange procedures zorgen voor veel stress en onzekerheid bij mensen op de vlucht, die bovendien vaak met ernstige trauma's kampen.

Tijdens het wachten moeten asielzoekers in overvolle opvangcentra een kamer delen met andere, ook vaak getraumatiseerde vluchtelingen. Al deze factoren dragen volgens verschillende experts bij tot het psychisch lijden van bewoners van collectieve opvangcentra.

Uit recent gepubliceerde cijfers blijkt dat er zich in 2021 maar liefst 68 zelfmoordpogingen hebben voorgedaan in de asielcentra. Dat is een stijging ten opzichte van 2017. Ook het aantal zelfverminkingen is sterk toegenomen. Dat is toch wel verontrustend. De overbezetting van het netwerk en de onzekerheid van die lange procedures heeft ongetwijfeld een impact op het welbevinden van vluchtelingen. We moeten ervoor zorgen dat we aandacht hebben voor het mentale welzijn van vluchtelingen in de opvangcentra en er ook alles aan doen om dat te verbeteren.

Hoe interpreteert u de toename van het aantal zelfmoordpogingen en automutilaties in de opvangcentra? Zijn er studies over de impact van het type opvang of over de duur van de procedure op het mentale welzijn? Wordt het mentale welzijn van bewoners in de opvangcentra opgevolgd? Hoe gebeurt dit? Bestaan hier bijvoorbeeld indicatoren voor, die door Fedasil worden gevolgd? Hoeveel psychologen werken er momenteel in de opvangcentra? Zijn er voldoende psychologen beschikbaar? Wat zult u verder doen om het mentale welzijn van bewoners van opvangcentra te verbeteren?

09.02 **Greet Daems** (PVDA-PTB): Mijnheer de staatssecretaris, in 2021 waren er 68 zelfmoordpogingen in de Belgische asielcentra. Dat is een resultaat van het Belgische opvangbeleid, ondanks het niet te onderschatten werk dat medewerkers van Fedasil dagelijks leveren. Dat mag hier ook wel eens benadrukt worden, want dit is absoluut geen kritiek op de medewerkers van Fedasil, die elke dag het beste van zichzelf geven.

Het is de uitzichtloze situatie waarin zeer veel asielzoekers zich bevinden die haar tol eist. Het lange wachten op een beslissing, het gebrek aan privacy en zelfbeschikking, overvolle centra: dat zijn heel duidelijk materiële omstandigheden die mensen over de rand kunnen duwen.

Het gaat hier natuurlijk over mensen die in een allesbehalve gemakkelijke situatie zitten. Ze vluchten allemaal weg van hun thuis, op zoek naar een beter en veiliger leven. Daarvoor zijn ze bereid om onmenselijkheden te ondergaan. Men weet dat de tocht gevaarlijk is. Dat ze dan uit wanhoop uit het leven proberen te stappen in een ogenschijnlijk veilige context, zegt heel veel over de onmenselijkheid die een asielsysteem kan hebben.

Er is inderdaad extra geïnvesteerd in het sneller nemen van beslissingen, maar wat de andere zaken betreft ben ik niet hoopvol. Dagelijks worden er nog asielzoekers plaatsen geweigerd. De centra zitten overvol. De individuele begeleiding die asielzoekers kan helpen bij het vinden van een zinvolle daginvulling komt daardoor op de helling te staan. Asielzoekers worden geconfronteerd met verschillende barrières om aan onze samenleving deel te nemen.

Deze geestelijke gezondheidskwestie moet zeer serieus genomen worden. We hebben een plan nodig.

Wat zult u in gang zetten? Hoe kunnen we zorgen voor meer psychologische opvolging? Hoe kunnen we zorgen voor een betere levenskwaliteit? Hoe kunnen we zorgen voor een betere sociale en juridische ondersteuning van asielzoekers? Hoe kunnen we een menswaardige en stabiele leefomgeving bieden? Hoe kunnen we een perspectief van hoop en toekomst bieden?

09.03 Staatssecretaris **Sammy Mahdi**: Collega's, de cijfers over de zelfmoordpogingen heb ik al een tijdje geleden aan het Parlement meegedeeld. Het klopt dat er in 2021 in totaal 68 zelfmoordpogingen waren op een totaal aantal van 27.676 bewoners, ten opzichte van 21 pogingen in 2017 op een totaal aantal bewoners van 17.788. Dat zijn dus 10.000 bewoners meer in 2021 dan in 2017. Deze cijfers omvatten trouwens niet alleen de pogingen, maar ook de dreigingen met zelfdoding, die terecht ook in kaart worden gebracht, maar misschien enige nuance bieden. In 2017 werden er geen effectieve zelfmoorden geregistreerd. In 2021 waren dat er twee.

De cijfers voor 2017 zijn helaas slechts gedeeltelijk, aangezien er vier maanden ontbreken. Fedasil startte toen pas met de systematische registratie van dit soort incidenten. Als men vergelijkingen maakt, moet men de cijfers natuurlijk tegenover het aantal opgevangen personen plaatsen om relevante conclusies te kunnen trekken. Het is uiteraard belangrijk om dit goed te monitoren en de komende jaren alert te zijn voor mogelijke andere verklaringen.

Iedere zelfmoord en iedere zelfmoordpoging of -dreiging is er uiteraard een te veel. We moeten er alles aan doen om dit te vermijden en te zorgen voor een kwalitatieve psychologische omkadering van de bewoners van de opvangcentra. Als men naar het bredere plaatje kijkt, bedraagt het aantal bewoners in de centra dat een poging doet of een dreiging aangeeft 0,2 %. Voor 2021 zitten de asielcentra zo pal op het gemiddelde van de Belgische bevolking, waar ook nog bijzonder veel werk is om de zelfmoordcijfers naar beneden te krijgen. In 2018 ondernam namelijk ook 0,2 % van de Belgische bevolking een zelfmoordpoging. Dat is een triest cijfer voor de hele bevolking. Er moet nog heel wat gebeuren rond mentaal welzijn, in de hele samenleving en dus ook in onze asielcentra.

Er zijn studies die de impact van de opvang en de duur van de procedure op het mentale welzijn meten of in kaart brengen in andere Europese landen.

Uiteraard kunnen we er ook in België van uitgaan dat een lange asielprocedure niet goed is voor het mentale welzijn. Dat is ook de reden waarom we alles in het werk stellen om de procedures te versnellen, door op korte termijn extra personeel aan te werven. Op de middellange termijn werken we aan een migratiewetboek met snelle, efficiënte procedures om mensen minder lang te laten wachten. Het is uiteraard ook geweten dat deze doelgroep bijzonder kwetsbaar is, verschillende trauma's heeft ondergaan en in een erg precaire situatie zit wanneer er gewacht wordt op een beslissing. Fedasil waakt daarom over het mentale welzijn van de bewoners.

Er wordt bij een verzoeker om internationale bescherming ook geregistreerd of er nood is aan psychologische begeleiding en of die intensief moet zijn. Dat wordt enerzijds geregistreerd bij aankomst en kan nadien worden gewijzigd naargelang de noden. Er zijn enkel voor de eerste fase in de opvangcentra psychologen door Fedasil aangeworven. In de tweede en derde fase, dus in de opvangstructuren waar de bewoners langdurig verblijven, worden asielzoekers steeds doorverwezen naar externe psychologen.

Over het algemeen zijn er voldoende psychologen beschikbaar, maar in sommige regio's, vaak regio's die verder verwijderd zijn van stedelijke gebieden, en voor sommige doelgroepen, zoals jongeren, is het soms moeilijk om tijdig toegang te krijgen tot een psycholoog. Dat is echter een probleem in de hele samenleving. Het doet zich dus ook voor bij de verzoekers om internationale bescherming.

We zullen blijven inzetten op een verbetering van het mentale welzijn van de bewoners. Dat doen we onder meer door de leef- en woonomstandigheden van de bewoners te verbeteren en door het inzetten op taallessen en het toeleiden naar werk en activiteit. Het feit dat mensen ook een vorming kunnen volgen, helpt ook. Het project 'Asielzoeker zoekt match' om asielzoekers niet enkel toe te leiden naar werk, maar ook naar een opleiding die ze kunnen volgen om zich nuttig bezig te houden, draagt ook bij.

Daarnaast wil Fedasil ook inzetten op preventie, onder andere ook door groepsactiviteiten aan te bieden met een specifieke focus op het mentale welzijn.

09.04 **Eva Platteau** (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, bedankt voor uw antwoord. Ik begrijp dat wij die cijfers genuanceerd moeten bekijken, maar in verhouding tot het aantal bewoners zien we toch een verdubbeling van het aantal zelfmoordpogingen. Dat is toch iets waarvoor we waakzaam moeten zijn. Dat moet ons verontrusten. Elke zelfmoordpoging in een opvangcentrum moet ons doen nadenken en stilstaan bij de omstandigheden in de centra. Het is goed dat wij die incidenten registreren en de monitoring doen. De studiedienst van Fedasil doet volgens mij het nodige ter zake.

Ik volg u helemaal als u wijst op het belang van het wegwerken van de achterstand in de behandeling van dossiers en de versnelling van de procedures. De grootste risicofactor voor mentaal welzijn is een uitzichtloze periode, de onzekerheid in de wachttijd. U verwijst naar het migratiewetboek. Ik hoop dat uw opvolger daar werk van zal maken, zodat we het werk dat u in gang hebt gezet succesvol ten einde kunnen brengen.

Ik volg u ook in uw streven naar het inzetten op werk, activiteiten en opleiding. Dat is absoluut een belangrijke prioriteit.

Wat tot slot een beter mentaal welzijn betreft, zodra mensen erkend zijn als vluchteling kan dat hun integratie bevorderen, maar een beter mentaal welzijn kan ook belangrijk zijn als mensen een negatieve beslissing krijgen en moeten werken aan hun terugkeer. Voldoende mentale weerbaarheid is dan erg belangrijk.

Daarmee heb ik vermoedelijk mijn laatste vraag aan u gesteld, mijnheer Mahdi. Ik wens u ook veel succes in uw nieuwe rol als CD&V-voorzitter. Misschien zien we u ook nog wel terug als Kamerlid. U bent immers eerste opvolger voor de provincie Vlaams-Brabant. Wie weet krijgen we u hier in de Kamer dus nog als collega.

09.05 **Greet Daems** (PVDA-PTB): Mijnheer de staatssecretaris, we mogen niet aanvaarden dat asielzoekers het slachtoffer blijven van de slechte staat van het asielsysteem. Ze verdienen een gastvrije, veilige opvang en snelle beslissingen. Ze verdienen het om deel te nemen en bij te dragen aan onze samenleving, zeker zolang er geen beslissing over hun dossier is gevallen. Het aanpakken van de verzadiging van de opvangcapaciteit en de overvolle centra is daarbij van cruciaal belang.

Daarnaast is het belangrijk om de barrières weg te nemen die de deelname aan onze samenleving in de weg staan. Op verschillende vlakken blijven die te hoog. Men moet vier maanden wachten vooraleer men een job mag beoefenen. Beroepsopleidingen worden enkel in het Frans of Nederlands gegeven. Vaak starten die opleidingen enkel in september. Het zijn maar enkele voorbeelden van barrières. Ik heb zelf veertien jaar Nederlandse les gegeven aan anderstalige volwassenen. Ze vertelden over die barrières, die op hen een ongelofelijk grote impact hebben. Het is voor hen letterlijk van levensbelang.

Voorts blijft het belangrijk dat de lange verblijftijden in collectieve centra worden aangepakt. Uit studies blijkt dat asielzoekers die langer dan zes maanden in collectieve centra verblijven, een verhoogde kans op negatieve psychologische effecten meedragen. U hebt het terecht altijd over de nood aan snelle beslissingen bij het CGVS, maar ook de uitbreiding van kleinschalige opvang is hierbij van groot belang.

Ik hoop dan ook, mijnheer de staatssecretaris, dat u dit advies aan uw opvolger zult doorgeven. Ik vermoed namelijk dat dit nu echt wel uw laatste momenten als staatssecretaris zijn. Ik wens u uiteraard ook veel

succes als CD&V-voorzitter.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: We zijn aan het einde van onze werkzaamheden voor vandaag gekomen. Mijnheer de staatssecretaris, wij bedanken u nogmaals voor de goede samenwerking in de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken. Wij wensen u succes in uw verdere loopbaan.

La réunion publique de commission est levée à 11 h 17.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.17 uur.